

TILVÆKST Grovfoder nr. 30, 10. oktober 2024

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i græs
- Mark- og gødningsplanlægning – få styr på harmonien til næste år
- **Regler og tilskud**
- Force majeure vedrørende efterafgrøder eller aktivitetskrav
- Satellitkontrol af græs- og brakarealer
- Gødningskvittering – skema B1
- Brakkrav fortsætter i 2025
- KemiTjek app gratis resten af året
- **Arrangementer**
- Fokus på spotsprøjtning
- Sprøjteopfølgingskurser 2024

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Majs med forfrugt kløvergræs er stadig helt grønne. Det bør give anledning til overvejelser om en anden fordeling af gyllen i 2025.

Det svinder efterhånden i de uhøstede majsmarker, og selv i de områder, der har været hårdest ramt af nedbør i foråret med sen såning til følge, og igen her i de seneste uger, er vi nede på, at der endnu "kun" mangler at blive høstet 25-30 procent.

Mange marker har i år været ramt af tidlig nedvisning pga. kvælstoftab ud af rodzonen. Det har været særlig udtalt i de marker, hvor gyllen er udbragt tidligt, og hvor der ikke har været anvendt nitrifikationshæmmer. Det er tydeligt, at marker med græs eller kløvergræs som forfrugt har været langt bedre forsynet med kvælstof, og afgrøden i disse marker er stadig helt grøn, selvom der er sået inden midten af maj, og selvom sorten er forholdsvis tidlig som f.eks. Prospect med FAO 170. Ligeledes har afgrøden i marker, hvor der er udbragt en stor mængde dybstrøelse, også kunnet holde sig i gang, og selv i marker, hvor der senest var græs eller kløvergræs i 2022, har det været tydeligt, at afgrøden har været mere grøn. Sådanne observationer bør give anledning til omfordeling af husdyrgødningen, dels så tab undgås dels så kvælstoffet udbringes, hvor det giver den største udbyttegevinst.

Billede 1 Majs med græs som forfrugt er stadig helt grønne (Foto: Thomas Harbo)

Årets observationer bør give anledning til at tænke dette ind i gødningsplanlægningen for 2025.

- Majs med kløvergræs som forfrugt
 - Reducer gylletildelingen kraftigt, eller evt. helt undlad
 - Husk supplerende kaliumtildeling
 - Undlad eftergødsning i forbindelse med radrensning
- Majs tildelt dybstrøelse
 - Undlad eftergødsning
- Majs to år efter kløvergræs
 - Reducer kvælstoftilførslen med måske 20-40 kg/ha
- Anvend ALTID nitrifikationshæmmer, når der udbringes gylle

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

I løbet af den seneste måneds tid er græsset blevet hårdt angrebet af rust. Det er tydeligt, at der er en sammenhæng til kvælstofforsyningen, idet marker eller pletter i marker, hvor der er en god kløverbestand, er langt mindre angrebne end marker eller områder, hvor der ingen kløver findes.

Billede 2 og 3 Græsset er tydeligt mest angrebet af rust, hvor kløverbestanden og dermed kvælstofforsyningen er dårligst (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Angreb af rust ses hvert år i rajgræsset begyndende i sensommeren, selvom der primært anvendes rajgræssorter med en god bedømmelse mod angreb af rust. Angreb ses typisk som rustpustler i først omgang, mens der senere ses dødt bladvæv og mange gule henfaldne bladspidser, hvorved afgrødemassen får en ringere foderværdi.

Ved afgræsning vil dyrene være tilbøjelige til at vrage græs, som er angrebet af rust, eftersom sukkerindholdet er lavere, og bladvævet efterhånden bliver nedbrudt. Selvom rust ikke producerer mykotoksiner, kan det ikke udelukkes, at andre svampe, som findes naturligt i marken, kan vokse uønsket i græsset eller i ensilagen og evt. øge toksinindholdet. Det gælder derfor om at have fokus på det gode håndværk med god komprimering i stakken og sikre en hurtig pH-sænkning for at undgå uønsket svampevækst. Som en sikkerhedsmæssig foranstaltning bør du undgå at opfodre græsensilage fra en stærkt rustangrebet afgrøde til de mindste kalve.

Mark- og gødningsplanlægning – få styr på harmonien til næste år

Af planterådgiver Peter Siebert

Få lavet din mark- og gødningsplan tidligt så du har overblikket over hvor meget gylle, der skal afsættes i 2025.

Det sidste grovfoder er lige knap blevet høstet, og det endelige udbytte kendes ikke endnu. Alligevel giver det rigtig god mening at få lavet en foreløbig mark- og gødningsplan for 2025. Med det gødningsår vi afslutter nu, mister vi også muligheden for at bruge kvægundtagelsen om udbringning af op til 230 kg N/ha eller 34 kg P/ha i husdyrgødning. Dermed vil flere skulle ud og afsætte mere gylle end tidligere. Derfor er den korte opfordring, at hvis du har gjort brug af kvægundtagelsen i 2024, så bør du snarest få lavet en foreløbig gødningsplan, så du har et bud på hvor meget gylle, du må bruge og hvor meget, der skal afsættes. Der er efterhånden et stort pres på harmoni-udnyttelsen i områderne omkring nogle biogasanlæg, og det vil derfor for nogen blive en udfordring at få afsat den nødvendige gylle. Det i forvejen store pres på harmoniarealerne bliver kun større, når kvægundtagelsen nu ophører.

Kom derfor i gang med at få afsat gylle til 2025 så tidligt som muligt!

Ovenstående øgede pres på harmoniarealer giver også en øget konkurrence om modtagerne af gyllen. Enhver, der afsætter gylle, bør stille sig selv spørgsmålet, om man kan "tåle" at miste en god aftale, hvis modtageren får et tilbud, der er bedre. Hvilke vilkår kan du selv acceptere at skulle afsætte gylle under, og er du klar til at miste en gylleaftale, hvis modtageren får et bedre tilbud? Hvad er dit alternativ, og hvad koster det i ekstra transport, lagerleje osv.?

For alle husdyrproducenter giver det god mening at få lavet mark- og gødningsplanen tidligt, så aftalerne er klar tidligt på sæsonen, og der er ro i maven. For dem, som tænker, at planen jo nogenlunde bare er den samme som normalt og derfor ikke behøver at blive lavet tidligt, er spørgsmålet. Hvorfor vente til starten af 2025 med at få lavet planen, hvis du allerede nu ved, hvordan den nogenlunde skal se ud? Ved at få lavet en foreløbig mark- og gødningsplan har du de bedste forudsætninger for at planlægge dine eventuelle afsættelser af gylle, men også få optimeret dit indkøb af handelsgødning så det passer bedst muligt med din gødningsplan.

N:P-forhold i gyllen

Den helt generelle udfordring med afsættelse af gylle er, at meget gylle i dag er afgasset gylle.

Udfordringen med biogasgylle er, at indholdet af N og P svinger over året afhængig af, hvad anlægget bliver "fodret" med. Derfor kan N- eller P-indholdet enten stige eller falde, hvilket får betydning for N:P-forholdet og for hvor meget gylle, der må bruges.

Derfor er det vigtigt at kende forventningen til, hvad indholdet af N og P er i biogasgyllen. Hvis det er biogasgylle der anvendes, vil harmonireglerne ofte være 170 kg N/ha i gylle og et fosforloft på mellem typisk 31-33 kg P/ha. Det giver et N:P-forhold i niveauet 5,15 - 5,48.

N:P-forholdet er vigtigt, når du planlægger, hvor meget gylle du selv kan bruge, og hvor meget gylle din modtager af gylle kan bruge. Hvis N:P-forholdet er lavere end førnævnte sammenhæng, vil fosfor være det mest begrænsende næringsstof, og dermed kan du "risikere" kun at kunne bruge f.eks. 150 kg N/ha i gylle. Hvis N:P-forholdet er større end førnævnte sammenhæng, er N det mest begrænsende næringsstof, og så vil du kunne bruge op til 170 kg N/ha i gylle og formodentlig også have plads til en smule fosfor-startgødning til majsen. Dog kan du jo stadig blive presset på

harmoniareal, hvis biogasgyllen har et højere arealkrav til harmoni end den gylle, du selv afsætter til biogasanlægget. Denne problematik kan være et problem på nogle biogasaftaler, hvor leverandørkontrakten er på tons:tons, N:N- eller P:P-aftaler. Nogle biogasanlæg bruger areal:areal-aftaler, og her er der ikke de samme udfordringer med udsving i behovet for harmoniareal.

REGLER OG TILSKUD

Force majeure vedrørende efterafgrøder eller aktivitetskrav

Af planterådgiver Peter Siebert

Kontrollen af efterafgrøder er i fuld gang. Vi hører desværre om, at flere har haft udfordringer med dækningsgraden af efterafgrøderne og derfor får underkendt nogle af efterafgrøderne. Hvis du får underkendt efterafgrøder, kan der være en mulighed for at anmelde force majeure, hvis det skyldes særlige omstændigheder som f.eks. meget våde marker på grund af den megen nedbør, der er faldet i nogle områder efter etablering af efterafgrøden. Vi har ikke det fulde billede af, om det er "mangler" i alle typer efterafgrøder, som kan anmeldes under reglerne om force majeure, da det ikke har været muligt at få en endelig afklaring fra Landbrugsstyrelsen inden udgivelsen af nyhedsbrevet.

Har du allerede nu kendskab til, at du har marker, som ikke kan opfylde kravene til efterafgrødens dækningsgrad, bør du i samråd med din planterådgiver aftale nærmere om efterafgrøden skal trækkes ud af markplanen, med de konsekvenser det kan have.

Udover kontrol af efterafgrøder vil den første kontrol af aktivitetskravet på græs og brakarealer også snart ske, som nævnt i artiklen vedrørende satellitkontrol. Vi har ikke kunnet få en afklaring fra Landbrugsstyrelsen af, hvorvidt det vil være muligt at anmelde force majeure for manglende afpudsning af brakarealer f.eks. på grund af for meget vand i marken. Derfor skal du stadig forsøge at få arealerne slået af med de muligheder, der nu er inden for det, da vi ikke kan garantere at der vil kunne anmeldes force majeure for manglende afpudsning pga. for meget vand i marken.

Satellitkontrol af græs- og brakarealer

Af planterådgiver Peter Siebert

Aktivitetskravet med afpudsning af brakarealer tilmeldt med sommerslåning eller afpudsning, slæt eller afgræsning på almindelige græsarealer skal overholdes inden den 25. oktober.

Landbrugsstyrelsens satellitkontrol er efterhånden ved at være kendt af de fleste. Satellitkontrollen startede for et par år siden med at kontrollere, om aktivitetskravet var overholdt på græsarealer. Sidenhen er kontrollen udvidet og omfatter også kontrol af korrekt anmeldelse af afgrøder, og om pløjeforbuddet på diverse bioordninger er overholdt. I denne omgang omfatter satellitkontrollen, hvorvidt aktivitetskravet er overholdt. Som udgangspunkt er det næsten udelukkende græsarealer, som bliver underkendt i denne kontrol. Den satellitbaserede kontrol af aktivitetskravet går også under navnet "trafiklys", og det skyldes, at markerne får en farve afhængig af Landbrugsstyrelsens bedømmelse af markerne ud fra en analyse af satellitdata. I nedenstående tabel kan du se, hvad de respektive farver betyder i forhold til opfyldelse af aktivitetskravet.

Høringsbrevene i "trafiklys-kontrollen" sendes ud fredag den 11. oktober.

Figur 1 "Trafiklys"-betydning

Markens farve	Satellitbaseret kontrol	Hvad skal du som landmand gøre?
Grøn	Satellitanalysen har godkendt markerne	Hvis aktivitetskravet er overholdt, skal du ikke foretage dig noget.
Gul	Satellitanalysen kan ikke afgøre, om aktivitetskravet er overholdt	Hvis aktivitetskravet er overholdt, skal du ikke foretage dig noget.
Rød (Først efter den 11. oktober)	Satellitanalysen har underkendt marken	Du skal opfylde aktivitetskravet inden den 25. oktober og derefter indsende billeder igennem Landbrugsstyrelsens App.

Det er ofte ekstensive græsarealer og brakarealer tilmeldt som slåningsbrak med forpligtelse til "sommerslåning", som

bliver fanget i satellitanalysen.

Aktivitetskravet på **græsarealer** er opfyldt, når en af følgende aktiviteter er blevet udført på arealet inden den 25. oktober.

- Arealet er afgræsset.
- Der er taget slæt på arealet.
- Arealet er afpudset.

Aktivitetskravet er opfyldt på **brakarealer** tilmeldt **slåningsbrak**, når arealet er blevet afpudset i én af de tilladte perioder.

- Arealet er blevet afpudset (eneste lovlige aktivitet på arealer tilmeldt som slåningsbrak).
 - Afpudsning i april måned.
 - Afpudsning i perioden 1. august – 25. oktober.

I Landbrugsstyrelsens Tast selv-system "selvbetjening.lbst.dk" kan du se, hvilken farve dine arealer har efter satellitkontrollen. Indtil høringsbrevene udsendes den 11. oktober, er det kun muligt at se grønne og gule marker. Fra den 11. oktober bliver det også muligt at se de røde marker. Arealer med tilsagn om pleje af græs har andre frister for afgræsning og slæt, derfor vil de ikke blive farvet i "trafiklyset".

Satellitkontrollen erstatter ikke en fysisk kontrol, og du kan stadig få underkendt dit areal, hvis du ikke har overholdt aktivitetskravet, selvom du ikke modtager et høringsbrev den 11. oktober.

Erfaringsmæssigt ved vi, at der er nogle marker som satellitkontrollen har svært ved at godkende som grønne marker. Det er typisk lidt ekstensive arealer, som bliver afgræsset en stor del af året. Satellitanalysen er baseret på markens udvikling i afgrødemasse og plantehøjde, og da afgræsning medfører at græssets masse og højde ikke pludselig ændrer sig, som ved en afpudsning eller skårlægning, så har satellitanalysen svært ved at "bedømme" disse marker.

Hvis du modtager et høringsbrev med en rød mark, skal der indsendes billeddokumentation af, at marken overholder aktivitetskravet. Har du endnu ikke opfyldt aktivitetskravet på arealet, har du mulighed for at nå det inden den 25. oktober og indsende billeddokumentation til Landbrugsstyrelsen. Billederne skal tages og sendes igennem Landbrugsstyrelsens App "Landbrugsstyrelsen".

Landbrugsstyrelsens App findes i Google Play eller App Store, hvor du normalt henter dine app's. Landbrugsstyrelsen har lavet en vejledning, der viser hvor mange billeder, der skal tages i marken, og hvordan billederne skal tages. Du finder diverse vejledninger fra Landbrugsstyrelsen i nedenstående oversigt.

Vejledninger fra Landbrugsstyrelser

- Landbrugsstyrelsens app – fra Installation til brug.
- Sådan tager du billede med appen.
- Teknisk vejledning til Landbrugsstyrelsens App.

Er det ikke muligt at opfylde aktivitetskravet inden den 25. oktober, har du mulighed for at trække arealet ud af din EU-ansøgning inden den 25. oktober og derved undgå overtrædelse af grundbetalingsreglerne.

Har du brug for hjælp til at indsende billeddokumentation eller trække arealer ud af din EU-ansøgning, kontakt da din planterådgiver.

Gødningskittering – skema B1

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Gødningsregnskabet kan ikke afsluttes og indsendes, før gødningskvitteringer ved modtager er underskrevet med digital signatur. Hvis du afsætter husdyrgødning, opfordrer vi til, at du snarest muligt sender oplysningerne til din planterådgiver.

Overførsel af husdyrgødning til anden modtager skal ske via Landbrugsstyrelsen's Tast selv-service. Gødningskvitteringer underskrives direkte i Tast selv med digital underskrift. I få tilfælde, hvor modtager ikke er i gødningsregistret, kan der ikke oprettes og underskrives en gødningskvittering i Tast selv. Her skal der i stedet anvendes et skema B1. Afsætninger af husdyrgødning til fælles biogasanlæg er det ligeledes undtaget.

Indsend oplysninger om afsætning af husdyrgødning hurtigt muligt. Jo før, underskrifterne er i hus, jo før kan gødningsregnskabet afsluttes og indsendes.

Brakkrav fortsætter i 2025

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

EU har i foråret 2024 besluttet af fjerne kravet om 4 % ikke produktive arealer, og med denne udmelding var der udsigt til, at brakkravet ville forsvinde fra 2025. Den danske regering har spurgt EU kommissionen, om man fra dansk side stadig kunne få lov til at beholde brakkravet som et nationalt krav. Dette har regering fået ja til fra kommissionen. Derfor videreføres brakkravet fra 2024 til 2025.

Vi forventer, at de nuværende støtteordninger for frivillige brakordninger fortsætter, men det er endnu ikke besluttet. Når information om støtteordninger er tilgængelige, vil vi skrive en opfølgende artikel.

KemiTjek app gratis resten af året

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Med KemiTjek appen kan du få styr på lageret af sprøjtemidler, og om produkterne stadig er lovlige at bruge. Du kan prøve KemiTjek gratis indtil den 31. december 2024.

Med KemiTjek lige ved hånden har du altid et godt overblik over dit kemilager på ejendommen. Ved at bruge strekkode-scanneren i KemiTjek, kan du med det samme få at vide, om produktet er godkendt. Når strekkoden er scannet, kommer resultatet frem med farvekoder, enten grønne (tilladte uden fastsat udløbsdato), grøn/rød (udløber snart, orange (afmeldt, må anvendes og opbevares indtil udløbsdato) eller mørkerøde (forbudt og skal bortskaffes). Appen kan også bruges til at lave en løbende status over de produkter, du har stående, og du kan nemt og hurtigt tilføje nye produkter til statuslisten. Når statuslisten er opdateret kan din planterådgiver se listen i MarkOnline.

KemiTjek bliver løbende opdateret med oplysninger fra Middeldatabasen.dk, hvilket sikrer, at KemiTjek altid er opdateret og ajourført med den nyeste lovgivning.

Har du både FarmTracking og KemiTjek, så vil dit pesticidlager i KemiTjek automatisk blive nedjusteret, når opgaverne i FarmTracking bliver registreret. På den måde sikrer du dig, at dit lager altid stemmer overens med din oversigt i KemiTjek.

Fordele ved at bruge KemiTjek:

- Du får hurtigt et overblik over, hvad du har på lager.
- Du får hurtigt et overblik over, om produkterne stadig er lovlige (se også ovenfor).
- Du er hele tiden opdateret med lovgivningen.
- Du undgår bøder for opbevaring af ulovlig kemi.
- Registreringer i FarmTracking ajourfører lageret i KemiTjek.

ARRANGEMENTER

Fokus på spotsprøjtning

Den 23. oktober holder SAGRO et markmøde hos Frølund Agro ved Herning med fokus på spotsprøjtning. På dagen ser

vi både på spotsprøjtning via dronebilleder og med teknologi, der tillader "on-the-go spotsprøjtning" i marken. Der bliver såvel nyere sprøjter som ældre, opdaterede sprøjter. Endvidere bliver der mulighed for, at du kan teste din egen sprøjte i marken med filer, som SAGRO laver til din sprøjte.

Der er ikke tilmelding til arrangementet, medmindre du vil prøve din egen sprøjte. Medbringer du din egen sprøjte, skal du tilmelde denne senest den 21. oktober til jpp@sagro.dk med oplysninger om sprøjtefabrikat, model, terminal og gps.

Du kan læse mere om arrangementet på SAGROs hjemmeside <https://www.sagro.dk/arrangementer/herning-fokus-pa-spotsprojntning> .

Sprøjteopfølgingskurser 2024

SAGRO afholder igen i denne vinter de lovpligtige sprøjteopfølgingskurser. Du kan se oversigten med lokalitet og dato. Tilmelding sker via SAGROs hjemmeside [her](#)

Tabel 1 SAGRO sprøjteopfølgingskurser 2024

Sted og primær fokus	Dato
Herning – Salgsafgrøder	24. oktober
Billund – Salgsafgrøder	28. oktober
Holstebro – Salgsafgrøder	6. november
Herning – Grovfoder	27. november
Esbjerg – Grovfoder	5. december
Herning – Kartoffler	11. december
Billund – Kartoffler	16. december